

PRÓF Í VERÐBRÉFAVIÐSKIPTUM

III. HLUTI

Viðskiptahættir

Prófnúmer próftaka:

Námsgrein til prófs: Viðskiptahættir

Prófdagur: 10. maí 2017 Kl.: 16:00 – 20:00

Úrlausnartími: 4 klst. Fjöldi bls: 12, þ.m.t. forsíða

Leyfileg hjálpargögn: Öll gögn leyfð Fylgiblöð: Engin

Leiðbeiningar: Lestu spurningarnar vel áður en þú svarar og farðu vandlega yfir úrlausnir áður en þú skilar þeim inn. Ekki er ætlast til að próftakar láti kalla til umsjónarmann prófs, en gera má ráð fyrir að hann komi tvisvar á prófstað, á fyrstu og síðustu klukkustund próftíma. Með prófstað er átt við auglýstan prófstað verðbréfaviðskiptaprófs.

Prófið fer fram á tölvu og skal úrlausnum skilað á rafrænu formi í lok prófs.

SÝNA BER SKILRÍKI VIÐ UPPHAF PRÓFS.

VANDAÐU FRÁGANG.

GANGI ÞÉR VEL.

1. hluti. Krossaspurningar (vægi 15%).

Svaraðu eftirfarandi krossaspurningum sem eru 12 talsins. Aðeins skal merkja við einn lið í hverri spurningu.. Allar spurningar veqa jafnt (1,25%). Ekki er dregið niður fyrir röng svör.

Spurning 1.

Félagarnir Jose Mourinho og Arsene Wenger hafa ekki þótt líklegir til stórræða í fjárfestingum. Fyrir nokkrum árum keyptu þeir saman hlutdeildarskírteini í alþjóðlegum hlutabréfasjóð. Þeir félagarnir halda að ávöxtunin hafi verið neikvæð þótt þeir hafi hana ekki alveg á hreinu. Lækkunarárin hafi verið töluvert fleiri en hækkunarárin og lækkanir yfirleitt verið meiri en hækkanir, þó að vissulega hafi komið eitt og eitt ár mjög kröftugra hækkana. Er í ljósi þessa hægt að ganga út frá því að ávöxtun fjárfestingarinnar á tímabilinu (mæld á hefðbundna og viðurkennda mælikvarða) hafi verið neikvæð?:

- A) Já.
- B) Nei

Spurning 2.

Á hvaða mörkuðum (eða milli hvaða markaða) er, að öðru óbreyttu, líklegast að tækifæri gefist til viðskipta sem fela í sér áhættulausan hagnað (e. pure arbitrage)?

- A) Á mörkuðum þar sem seljanleiki er mjög lítill.
- B) Á mörkuðum sem eru opnir á mismunandi tímum.
- C) Á mörkuðum þar sem skortsala er ekki leyfð nema að mjög takmörkuðu leyti.
- D) Á mörkuðum þar sem hægt er án takmarkana að nýta sér með hraði misvægi í verðlagningu eignar.
- E) Á mörkuðum þar sem meirihluti skráðra fyrirtækja er ekki í áhættusömum rekstri.

Spurning 3.

Gengisþróun hlutabréfa í svissneska lyfjafyrirtækinu Novartis AG. hefur undanfarna mánuði verið með eftirfarandi hætti:

1. ágúst 2016	CHF 78,50
1. sept. 2016	CHF 69,10
1. nóv. 2016	CHF 77,05
1. des. 2016	CHF 68,50
1. jan. 2017	CHF 79,25
1. mars 2017	CHF 70,15
1. maí 2017	CHF 76,65

Um hvað ræðir?:

- A) Veifu (e. pennant).
- B) Lárétt "leitni"/göng (e. horizontal channel).
- C) 52 vikna lágmark (e. 52 week low).
- D) Bolli og handfang (e. cup and handle).

E) Hækkun/lækkun magn (e. up/down volume).

Spurning 4.

Hvað af eftirtöldum fyrirtækjum (hlutabréfum) er líklegast til að hafa mesta „frjálsa flotið“ (e. free float) á hlutabréfamarkaði?

- A) Hlutabréf í franska lúxusvöruvörufyrirtækinu LVMH en forstjóri þess er Bernard Arnault. Monsieur Arnault hefur byggt fyrirtækið upp á löngum tíma og á óvenjulegan stóran hluta í fyrirtækinu miðað við að það er skráð á almennan hlutabréfamarkað.
- B) Hlutabréf í spænska fyrirtækinu Inditex sem rekur fataverslunarkeðjuna Zöru. Fyrirtækið fór á markað árið 2001 og má enn teljast vera „félag“ stofnandans Amancio Ortega Gaona þegar horft er til eignarhluta hans í Inditex.
- C) Hlutabréf í Airbus Group en fyrirtækið fór á markað fyrir 17 árum. Breytingar í rekstrinum hafa í gegnum tíðina þótt þungar vegna eignarhalds en franska og þýska ríkið eru stærstu hluthafarnir í fyrirtækinu og eiga samanlagt tæpan fjórðung hlutafjár.
- D) Hlutabréf í BMW sem skráð eru í kauphöllinni í Frankfurt. Aðaleigandi fyrirtækisins, Quant fjölskyldan, leggur mikla áherslu á að fyrirtækið verði sjálfstætt um fyrirsjáanlega framtíð (þ.e. sameinist ekki öðrum fyrirtækjum) og litlar líkur eru á öðru í ljósi eignarhlutar fjölskyldunnar.
- E) Hlutabréf í hinu gamalgróna fyrirtæki Caterpillar en fyrirtækið þykir að mörgu leyti til fyrirmyndar varðandi árangur í rekstri og áherslu á hagsauka fyrir hluthafa. Meðal annars af þeim ástæðum er fyrirtækið vinsælt meðal mjög margra stofnanafjárfesta, t.d. lífeyrissjóða. Ef áhrifafjárfestir vildi komast til einhverra áhrifa í fyrirtækinu í krafti stórs eignarhlutar þyrfti hann ekki að kosta sérstaklega miklu til.

Spurning 5.

Þegar um ræðir að verðbréf eru seld í almennu útboði:

- A) getur Fjármálaeftirlitið ekki veitt undanþágur frá birtingu upplýsinga í lýsingu.
- B) er lýsing alltaf birt sem eitt skjal.
- C) er skilyrði að sótt verði um skráningu verðbréfanna á skipulegan verðbréfamarkað innan 60 daga.
- D) er lýsing gild í 12 mánuði frá opinberri birtingu, að uppfylltum vissum skilyrðum.
- E) er skilyrði að lýsing hafi verið gefin út í samræmi við ákvæði laga um verðbréfaviðskipti.

Spurning 6.

Hlutabréf bandaríska félagsins Berkshire Hathaway voru tekin inn í S&P 500 hlutabréfavísitöluna fyrir nokkrum árum. Á þeim tíma var verð/gengi á hlut hátt í samanburði við önnur félög í S&P 500 vísitölunni. Á sama tíma var verð/gengi hlutabréfa Berkshire Hathaway hærra en fyrirtækja í hinni gamalgrónu Dow Jones vísitölu (Dow Jones Industrial Average). Gefum okkur að Berkshire Hathaway hefði einnig farið inn í Dow Jones vísitöluna á sama tíma og félagið var tekið inn í S&P 500 vísitöluna. Hver af eftirfarandi fullyrðingum er rétt?

- A) Félagið hefði fengið minna vægi í Dow Jones vísitölunni en í S&P 500 vísitölunni vegna þess að það greiddi ekki út arð á þeim tíma (og hefur reyndar aldrei gert).
- B) Félagið hefði fengið sama vægi og þau fyrirtæki sem fyrir voru í Dow Jones vísitölunni þar sem öll fyrirtæki í vísitölunni vega jafnt.
- C) Vægi fyrirtækisins í Dow Jones vísitölunni hefði ákvarðast af gengi á hlut.
- D) Báðar vísitölurnar hefðu hækkað vegna þess að gengi á hlut var í báðum tilvikum hátt í samanburði við þau félög sem fyrir voru.
- E) Ekkert af ofangreindu er rétt.

Spurning 7.

Þegar um ræðir svokallað „market impact“ í tengslum við verðbréfavíðskipti, er átt við breytingar á verði vegna aðgerða fjárfesta (t.d. sjóðsstjóra stórra verðbréfasjóða), sem þurfa að kaupa og/eða selja töluvert magn af verðbréfum. Hér gæti t.d. verið að ræða um fjárfestingarþörf vegna mikils innstreymis í verðbréfasjóð eða sölu í kjölfar mikilla innlausna.

- A) Rétt.
- B) Rangt.

Spurning 8.

Margir tæknilegir mælikvarðar varða annað hvort þróun magns (e. volume) eða verðs (e. price). Hver eftirtalinn mælikvarði varðar magn?

- A) Hlaupandi meðaltal (e. moving average).
- B) Hlutfallslegur styrkur (e. relative strength).
- C) Leitni (e. trend).
- D) Hlutfall söluréttá á móti kaupréttum (e. put/call ratio).
- E) Stuðningur (e. support) og viðnám (e. resistance).

Spurning 9.

Hvað af eftirtöldu er líklegast, almennt séð, til að skipta svokallaða áhrifafjárfesta miklu máli? (verið er að vísa til hlutabréfafjárfestinga).

- A) Arðgreiðsluhlutfall (e. dividend ratio) eins og það var við síðustu arðgreiðslu viðkomandi fyrirtækis.

- B) Verðbólguhorfur til skamms tíma.
- C) Þróun hreyfanlegra meðaltala (e. moving average).
- D) Vægi viðkomandi fyrirtækis í útbreiddri og áhrifaríkri hlutabréfavísitölu.
- E) Möguleikar viðkomandi fyrirtækis til sameininga eða sölu rekstrareininga.

Spurning 10.

Þegar reynt er að leggja mat á hversu mikið magn tiltekinna verðbréfa er hægt að kaupa eða selja án þess að verð hreyfist marktækt er verið að nota hugtakið:

- A) ruðningsáhrif.
- B) dýpt.
- C) sveiflujöfnun
- D) skilvirkur markaður.
- E) „touchline“.

Spurning 11.

Emmanuel Macron hefur áhuga á að fjárfesta í hlutabréfum en hefur frekar litla reynslu á því sviði. Hann hefur samband við Marine Le Pen ráðgjafa sinn hjá bankanum til að heyra skoðanir hennar á hlutabréfamarkaðinum og hvar skynsamlegt geti verið að fjárfesta. Marine segir að svo virðist sem stofnanafjárfestar hafi haldið sig á hliðarlínunni undanfarnar vikur, enda hafi þeir haft áhyggjur af því að þær litlu hækkunarir sem hafi verið á almennum vísitölum hafi verið knúnar af tiltölulega fáum félögum. Að baki áhyggjum þeirra býr að:

- A) hlutabréfamarkaðurinn hefur verið á svipuðu viðskiptabili (e. trading range) í langan tíma.
- B) ein mikilvægasta hlutabréfavísitalan hefur nýlega rofið stuðning (e. support).
- C) hækkun/lækkun hlutfall (e. advance/decline ratio).
- D) 50 daga hlaupandi meðaltal (e. moving average) er alveg við að skera 200 daga meðaltal.
- E) Hlutfall söluréttá á móti kaupréttum (e. put/call ratio) hefur hægt og bítandi lækkað.

Spurning 12.

Þegar um ræðir lýsingar:

- A) getur Kauphöllin veitt undanþágu frá birtingu tiltekinna upplýsinga í lýsingu, ef talið er að birting upplýsinganna yrði skaðleg fyrir útgefandann.
- B) er heimilt að samantekt sé á öðru tungumáli en frumútgáfa lýsingarinnar.
- C) þarf ekki í öllum tilvikum að tilgreina hverjir bera ábyrgð vegna upplýsinga sem gefnar eru lýsingu.
- D) er óheimilt að útbúa viðauka við lýsingu þegar útboðstímabil er hafið.
- E) getur útgefandi í vissum tilvikum útbúið grunnlýsingu.

II. hluti. Efnisspurningar (vægi 85%).

Spurning 1. (4%).

Bandaríski körfuknattleiksmaðurinn knái Stephen Curry æðir um völlinn í skóm frá Under Armour Inc. Velta fyrirtækisins hefur tífaldast á 10 árum og hluthafar félagsins gátu framan af dansað stríðsdans vegna mikilla hækkana á gengi hlutabréfa þess. En skjótt skipast veður í lofti og gengi félagsins hefur lækkað um 50% síðan í fyrrihaust og er nú \$22 á hlut.

Bryan Wilson keypti bréf í frumútboði (e. IPO - initial public offering) félagsins árið 2005, en útboðsgengið var \$3. Bryan vill nú selja og einsetur sér að hafa nákvæmlega sjöföldun upp úr krafsinu.

David Byrne skortseldi bréf í félaginu á genginu \$33,5. Hann er ánægður með hvernig til hefur tekist og hefur trú á að gæfan verði sér áfram hliðholl. Hann veit þó að brugðið getur til beggja vona og vill tryggja að hann hafi að lágmarki \$8 upp úr krafsinu.

Don Henley er áhugamaður um tæknigreiningu og hefur fylgst af áhuga með lækkunum undanfarinna mánaða, í því augnamiði að kaupa bréf í félaginu. Hann telur vera sannfærandi stuðning (e. support) í \$20 en vinnureglan hjá honum þegar svo ber undir er að taka stuðningsverðið ekki of bókstaflega, heldur vera tilbúinn að láta til sín taka ef verð er allt að 2% yfir stuðningsverði.

Neil Young keypti hlutabréf fyrir skömmu á \$22,5 og vill selja bréfin ef/þegar hann hefur hagnast um 10%.

Suzi Quatro, sem á ekki hlutabréf í félaginu, er á báðum áttum og getur bæði hugsað sér að kaupa eða skortselja bréf. Hún telur vera mikilvægan stuðning í 10% lægra verði frá núverandi verði og mun það ráða því hvað hún gerir.

Útskýrðu bæði í texta og með myndum til hvaða ráðstafana/pantana Bryan, David, Don og Neil muni grípa skv. þessu (gert er ráð fyrir að allir ofangreindir aðilar grípi nú til ráðstafana, eins og efni standa til). Útskýrðu jafnframt í texta með hvaða hætti Suzi geti nýtt sér þann tæknilega mælikvarða sem hún telur stuðninginn/stuðningsverðið vera.

Spurning 2. (4%).

Hlutabréfaverð í suður-kóreska tæknirisanum Samsung hafa hækkað mikið allar götur síðan fyrirtækið lenti í miklum vandræðum með Galaxy Note 7 snjallsímann sem leidd til innköllunar milljóna síma. Gengi hlutabréfa í félaginu er nú 2,25 won. John Cleese efaðist ekki um það á sínum tíma að fréttir af ofhitnun símanna myndi leiða til þess að hlutabréfaverðið myndi í kjölfarið hríðfalla og skortseldi bréf í félaginu á genginu 1,4 won. John hefur ekki kempt hærurnar og er í miklu tapi. Hann telur þó að gæfan muni á endanum snúast honum í hag en hefur verið ráðlagt að lágmarka

frekara tap ef bréfin skyldu halda áfram að hækka. Aldrei þessu vant hlustar hann á ráðleggingar annarra og ákveður tapssöllumörkin 10% (frá núverandi verði).

Michael Palin er að stíga sín fyrstu skref í hlutabréfaviðskiptum. Hann keypti hlutabréf í Samsung á genginu 2 won en vinkona hans, Jamie Lee Curtis, ráðleggur honum að vera við öllu búinn ef verðið skyldi lækka frá því sem nú er og selja ef verðið lækkar um 10% (frá núverandi verði).

Park Jae-sang hafði enga trú á að hin skarpa og mikla hækkun yrði varanleg. Viðnám (e. resistance) í 2,15 won hafði nýlega haldið í tvígang og þá skortseldi Park á 2,10 won. Það reyndi þó aftur á viðnámið og þá brast það. Park er ekki af baki dottinn og vill tvöfalda skortstöðuna (að nafnverði/magni) ef svo ber undir þannig að meðalverð skortstöðunnar verði 2,30 won. Jafnframt vill hann gera ráðstafanir til að geta lokað núverandi skortstöðu í 10% hagnaði ef gengisþróun yrði á þann veginn (þ.e. lækkun).

Lee Chang-dong er að velta fyrir sér kaupum eða skortsölu en hún horfir eingöngu til tæknilegra mælikvarða. Hún telur vera viðnám í 2,60 won og stuðning í 1,95 won.

Útskýrðu bæði í texta og með myndum til hvaða ráðstafana ofangreindir aðilar grípa (gert er ráð fyrir að allir ofangreindir aðilar grípi nú til ráðstafana, eins og efni standa til).

Spurning 3. (13,5%).

Bandaríska fyrirtækið General Electric Inc. er í hópi stærstu og þekktustu fyrirtækja í heimi. Fyrirtækið var á margra vörum í þau 20 ár sem „Neutron” Jack Welch stýrði félaginu. Arftaki hans Jeff Immelt hefur ekki verið jafn sigursæll, en undanfarin misseri hefur hann lagt kapp á að fyrirtækið verði fyrst og fremst iðnaðarfyrirtæki, en fjármálastarfsemi var orðin umfangsmikill hluti af starfseminni. Stærstu viðskipta- og framleiðsluvið GE eru:

- flug/flugsamgöngur (e. aviation) - t.d. þotuhreyflar.
- samgöngur (e. transportation) – t.d. lestir/hraðlestir.
- orka (e. power generation) – t.d. túrbínur, orkuinnviðir
- heilbrigðisiðnaður (e. healthcare) – t.d. lækningatæki.
- vatn (e. water) – t.d. vatnshreinsikerfi, vatnsver.
- endurnýtanleg orka (e. renewables) – t.d. vindmyllur/vindmyllugarðar.
- matvæla- og drykkjariðnaður (e. food, beverages) – t.d. tæki og tól til framleiðslu.

Verð hlutabréfa í GE er enn miklu lægra en það var fyrir 16 árum og heildarávöxtun hluthafa (e. Total Shareholder Return – TSR) lægri en flestra keppinauta.

Margir telja að gott virði sé í hlutabréfum fyrirtækisins, þó að hrifningin á fyrirtækinu og hlutabréfum þess sé ekkert í líkingu við það sem var þegar hlutabréfaverðið var sem hæst. Hlutabréf fyrirtækisins hafa ekki verið vinsæl hjá fjárfestum né greiningaraðilum í langan tíma. Fyrirtækið er í miðju kafi í breytingum í rekstri sem gefur færi á aukinni arðsemi lykilrekstrareininga fyrirtækisins, sem líklegt er þegar fram í sækir, að skili hluthöfum ávinningi. Reyndar fór hlutabréfaverðið að þökast

aðeins upp fyrir nokkru. Í kjölfar aukins hagvaxtar á alþjóðavísu hefur vöxtur verið að taka við sér á flestum mikilvægustu mörkuðum fyrirtækisins. Markaðslegur styrkur viðskiptaeyninga er mikill og markaðshlutdeild stærstu viðskiptasviða GE er góð. Framtíðarhorfur þykja góðar, bæði á þróuðum mörkuðum (e. developed markets) og ekki síður á nýmörkuðum (e. emerging markets) þar sem mikill fjöldi fólks býr og efnahagsþróun er eftir atvikum hröð.

Stærsta einstaka aðgerðin varðandi breytingar í rekstri var þegar GE fyrir stuttu seldi frá sér fjármálastarfsemi sína (GE Capital) en sú starfsemi hafði verið nokkur dragbítur á afkomu fyrirtækisins. Þessi sala ásamt fyrirhuguðum aðgerðum á næstu árum hefur gefið fyrirtækinu tilefni til að ætla að miklu fé sé hægt að skila til hluthafa í gegnum arðgreiðslur og með kaupum á eigin bréfum (e. stock buy back).

Gerðu grein fyrir mismunandi fjárfestingarstílum, meðal annars með ofangreinda lýsingu í huga og dæmum úr henni.

Spurning 4. (3,5%).

Á síðustu árum hefur Paul Polman forstjóri Unilever* neytendavörurísans orðið einhvers konar holdgervingur samfélagslegrar ábyrgðar í rekstri. Árið 2010 var sérstakri áætlun hleypt af stokkunum hjá Unilever, undir heitinu Sustainable Living Plan sem innhélt 50 markmið er varða hin ýmsu svið samfélagsins.

Gerðu grein fyrir samfélagslega ábyrgum fjárfestingum (e. socially responsible investing) og viðfangsefnum áhugamanna um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar.

*Vörumerki fyrirtækisins eru 400 talsins og fjöldi viðskiptavina er yfir 2 billjónir manna í 200 löndum. Stærstu framleiðsluvörur fyrirtækisins eru matvæli (e. food and drink), ummönnunarvörur (e. personal care) og hreinlætisvörur (e. home care).

Spurning 5. (3,5%).

Gengi hlutabréfa í bifreiðaframleiðandanum Tesla Inc. hefur hækkað um 70% á síðustu fimm mánuðum og er nú um \$300 á hlut og hefur aldrei verið hærra. Markaðsverðmæti fyrirtækisins er orðið geysihátt. Fyrirtækið er verðmætara en Ford og svipað að verðmæti og General Motors. Fyrir þessa miklu hækkun hafði gengið sveiflast á bilinu \$180-\$250 í nokkuð langan tíma. Í gegnum tíðina hefur verið stór skortstaða (-stöður) í félaginu og var hún í hámarki þegar 70% hækkunin byrjaði, eða 38 milljónir bréfa. Heildarfjöldi hlutabréfa er 164 milljónir bréfa en svokallað „frjálst flot“ (e. free float) er 120 milljónir bréfa. Stór eignarhlutur Elon Musk er ekki talinn með í frjálsra flotinu. Meðal stórra hluthafa í Tesla eru hefðbundnir stofnanafjárfestar, s.s. sjóðastýringarfyrtæki og lífeyrissjóðir.

Í kjölfar þess að fyrirtækið birti tilkynningu í byrjun apríl síðastliðnum um fjölda afhentra bíla á 1. fjórðungi ársins hækkaði gengi hlutabréfa í Tesla um 7%. Elon Musk tístaði: „stormasamt í Skortsölubæ (e. „stormy weather in Shortville“)”. Skortstaðan í Tesla er nú 32 milljónir bréfa.

Með ofangreint í huga ræðið almennt þær áskoranir sem skortsalar standa frammi fyrir nú sem áður í framangreindu dæmi og hættuna sem skortsala (e. short sale) getur haft í för með sér almennt.

Spurning 6. (8%).

Stefnt er að því að skrá Heimavelli leigufélag á aðallista Kauphallarinnar síðar á þessu ári í kjölfar almenns útboðs hlutabréfa félagsins. Þar á bæ eru menn að velta fyrir sér söluaðferðum, ólíkum sjónarmiðum og einnig með hvaða hætti megi stuðla að góðum markaði/eftirmarkaði með hlutabréfin.

A. (6%)

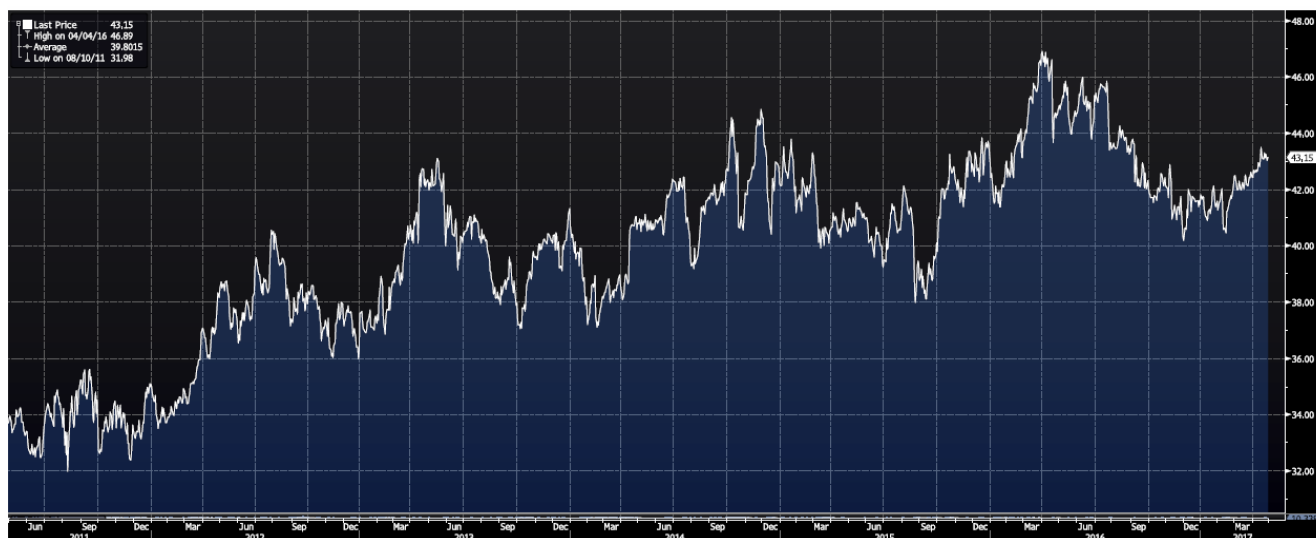
Ræðið framangreindar þælingar með almennum hætti (umfjöllunin á að taka mið af útboðum þar sem gefið er út nýtt hlutafé og útboðum þar sem ekki er gefið út nýtt hlutafé).

B. (2%)

Einn af núverandi hluthöfum félagsins telur að fyrst eigi að auka hlutafé félagsins í lokuðu útboði og huga svo síðar að almennu útboði. Ræðið fyrirkomulag lokaðs útboðs.

Spurning 7. (7%).

Eftirfarandi er gengispróun hlutabréfa í bandaríska drykkjarvöruframleiðandanum Coca Cola Inc. undanfarin sex ár. Hvaða tæknilegu vísbendingar má sjá á eftirfarandi mynd? (Útskýrið í texta og sýnið jafnframt á mynd. Neðsta talan á hægri ásnum er 32 dollarar og svo hækkar kvarðinn um 2 dollara).

Spurning 8. (3,5%).

Að neðan má sjá þróun síðustu níu ára á gengi kauphallarsjóðs (e. ETF) sem fjárfestir í tyrkneskum hlutabréfum. Á myndinni eru jafnframt línur sem sýna 50 (rauð lína) og 200 daga (gul lína) hreyfanlegt meðaltal (e. simple moving average).

Ræðið þau merki (e. bullish/bearish) sem hreyfanlegu meðaltölin gefa og hvernig fjárfesti hefði reitt af í því sambandi. Eru aðrar tæknilegar vísbendingar sem hægt hefði verið að styðjast við?

Spurning 9. (10%).

Að neðan er tvær töflur sem sýna annars vegar stærð flokka ríkisverðbréfa og eigendur þeirra og hins vegar stærð flokka íbúðabréfa og eigendur þeirra (tölur í lok mars síðastliðinn).

Nafnverð i m.kr.	RIKB 19	RIKB 20	RIKB 22	RIKB 25	RIKB 28	RIKB 31	RIKH 18	RIKS 21	RIKS 30	RIKS 33	Alls	Vixlar alls
Innlendir aðilar												
Bankar og sparisjóðir	4.717	6.143	2.346	2.631	2.271	3.656	131.028	1.326	482	0	154.601	0
Ýmis lánaþyrntækni	83	0	0	0	0	0	1.340	8.410	11.550	12.590	33.973	0
Verðbréfa- og fj.sjóðir	11.668	15.153	11.645	5.679	5.124	4.961	680	12.986	13.896	484	82.276	0
Lífeyrissjóðir	13.294	22.953	24.980	48.695	12.764	54.355	16.254	24.456	46.052	5.187	268.990	0
Fyrirtæki	5.014	6.584	6.621	5.612	1.890	4.952	0	6.181	695	1.443	38.992	0
Einstaklingar	3.381	1.095	1.552	1.229	454	226	0	4.594	444	2.572	15.547	0
Aðrir	23.394	11.192	8.297	9.743	439	1.961	4.795	2.739	424	2.160	65.143	19.060
Erlendir aðilar	27.004	4.135	11.534	24.222	726	25.848	91	483	1.128	9.738	104.908	155
Samtals:	88.555	67.255	66.976	97.812	23.668	95.960	154.186	61.174	74.670	34.172	764.429	19.215

Eigendur íbúðabréfa	HFF24	HFF34	HFF44
Bankar og sparisjóðir	1,9%	0,1%	0,1%
Einstaklingar	3,0%	1,0%	0,6%
Erlendir aðilar	0,9%	0,9%	0,9%
Önnur fyrirtæki	3,8%	1,8%	0,9%
Lánafyrirtæki	3,7%	3,3%	2,1%
Lífeyrissjóðir	68,6%	81,0%	89,6%
Tryggingafélög	2,5%	1,2%	0,7%
Verðbr.- og fjárf.sjóðir	13,5%	9,8%	4,3%
Aðrir	2,1%	0,9%	0,7%
Nafnverð	160,4	171,7	269,5

(Heildarmarkaðsverð HFF24 er 135 milljarðar króna, HFF34 er 250 milljarðar króna og HFF44 er 500 milljarðar króna).

Ræðið almennt hvaða áhrif flot, stærð og dreifing verðbréfaflokks, viðskiptavakar (e. market makers) og stöðutakar (e. traders, dealers) hafa á verðmyndun og seljanleika verðbréfa. Styddu svar þitt með dæmum, m.a. úr ofangreindum töflum. Gættu þess samræmis í svari þannig að innbyrðis samband þeirra þátta sem fjallað er um sé ljóst.

Spurning 10. (3,5%).

Century Aluminum Company Inc. er móðurfélag Norðuráls sem rekur álver á Grundartanga. Aðaleigandi Century er breska stórfyrirtækið Glencore plc. með 43% hlut. Glencore er umfangsmikið í ýmsum geirum í hrávöruiðnaði. Mikið uppnám varð á hrávörumörkuðum þegar líða tók á árið 2015 og Glencore lenti í miklum rekstrarerfiðleikum. Menn höfðu áhyggjur af miklum skuldum fyrirtækisins og að fyrirtækið myndi þurfa að selja eignir í stórum stíl til að létta skuldabyrðina. Gengi bæði Glencore og Century lækkaði mikið allt árið 2015 og skortstaða byggðist hægt og bitandi upp í Century. Í lok árs 2015 nam skortstaðan 22% af heildarhlutafé Century.

Ræðið athafnir skortsala á árinu 2015 í ljósi sjónarmiða um að Glencore þyrfti að selja eignir til að geta lækkað skuldir og bætt fjárhagsstöðu sína. Ræðið jafnframt að hverju var að hyggja í þessu sambandi.

Spurning 11. (24,5%).

Útskýrðu vel og ræddu eftirfarandi hugtök eða efnisatriði og eftir atvikum hvað þau þýða fyrir fjárfesta/markaðsaðila (styddu með dæmum þar sem við á). Hver liður gildir 3,5%:

A. „Internal efficiency“ og „external efficiency“ þegar um ræðir verðbréfamarkaði.

B. Hlutfallslegur styrkur (e. relative strength) og „relative strength index“ (e. RSI)

- C. Seljanleika (e. liquidity) og einkenni markaða með góðan seljanleika.
- D. Áreiðanleikakönnun (e. due diligence), þ.m.t. ávinningur fyrir útgefanda og fjárfesta.
- E. Hlutverk miðlara (e. brokers) og kaupmanns (e. dealer/trader) á markaði/eftirmörkuðum.
- F. „Buy on the rumour sell on the news" og „sell on the rumour buy on the fact"
- G. Grunnþáttavegnar vísitölur – „fundamental indexing" (þ.m.t. gagnrýni á aðferðina).